novi glas

magazin HAK -a
Hrvatskoga akademskoga kluba

4 - 2009.

Sadržaj

Sadržaj. Impresum. 2 • Uvod. 3 •Martin Prikosović - osamdesetoljetnik. 4 • Intervju s jubilarom 6 • HAK ima novi odbor 7 • „Klaar Kimming – Klarer Horizont – Čist horicont“. 9 • Razgovor s glavnim urednikom časopisa KOSMO. 10 • 10 pitanj. 11 • Študiraj se ča kaniš i ča te zanima!. 12 • Barometar. 13

Impresum

Vlasnik i izdavač: HAK. Hrvatski Akademski Klub. Schwindgasse 14 / 4. 1040 Beč • Tel: 0043 (0)1 - 504 63 54 •
Fax: 0043 (0)1 - 504 63 54 9 • E-mail: hak@hrvatskicentar.at

Layout. Rozsenich Benjamin • Glavna Urednica / Glavni Urednik. Julia Klemen, Michael Hirschler • Korektura. Marin Berlakovich • Suradniki: Vladimir Vuković, David Karall, Julia Klemen, Mister X, Michel Hirschler, Maria Kornfeind, Lukas Kornfeind, Joško Emrich, Štefan Emrich • Tisak: Mail Boxes Etc. Ruster Straße 120, 7000 Eisenstadt (Manci) • Ekspedit. motivirani HAKleri. • kipici stran 12, 14, www.wikipedia.org (2009)

Podupirano iz sredstav kancelarstva. Gefördert aus den Mitteln des BKA.

Draga štiteljica! Dragi štitelj!

Opet se jedno ljeto približava koncu i u nekoliki dani stoji jur novo ljeto 2010. pred vrati. Konačno i držiš zadnje izdanje Novoga glasa u ovom ljetu u ruka.

I ov put smo se trudili da ti nudimo opet zanimljive članke. Ov broj Novoga glasa kanimo posvetiti Martinu Prikosoviću ki je ljetos svečevao svoj osamdeseti rodjendan. Bio je dugoljetni predsjednik Hak-a i pokrenuo je klupski časopis „GLAS“, sadašnji Novi glas. Zato mu se kanimo zahvaliti i mu još jednoč željiti sve najbolje i čuda zdravlja.
Dragi Martin, hvala ti na tvojem trudu i angažmanu. Srdačan ti hakovski pozdrav!

Ča te još dalje čeka:
10. decembra je HAK održao svoju generalnu sjednicu pri koj se je odibrao novi odbor. Da i znaš gdo je odibran za ku funkciju će ti se svaki odbornik predstaviti u kratkoj tiralici.

Uz to su se Emrichi bavili u svojem barometru s aktualnimi temami i podilili bode na različni razina. Viditi ćeš kako je i Hermann Maier zašao u ov broj Ng-a. A i Mr. X se opet javlja u ovom izdanju; ov put ali s važnim apelom na mlade ljude ki stoju pred odlukom ča neka se študiraju.

Željimo tebi i tvojoj obitelji Blažene svetke i Srićno Novo ljeto 2010!

Čuda veselja pri štanju i vidimo se drugo ljeto ;)

Julia Klemen i Michael Hirschler

PS: Samo mala upomena, ali vidit ćeš čim dalje čitaš: 20.01.2010. je prezentacija literarnoga naticanja „Linak“. U 20:00 uri te srdačno pozivamo u Hrvatski centar u Beč da s nami svečuješ buduću generaciju mladih piscev.

PPS: ako i ti kaniš ča Ng-u doprinesti / kritzirati / ili imaš pitanja moreš to svaku dob činiti!
Piši nam: ng@hakovci.org

Jiulia

Michael

Martin Prikosović - osamdesetoljetnik

// Vladimir Vuković

Na Martinju ljeta Gospodinovoga 1929. naš je jubilar u idiličnom sridnjegradišćanskom hrvatskom selu ,Filežu, zaobličio, kako se to lipo i prigodno veli, svitlo svita. Nemareći nimalo za prije nekoliko dan osvanulu Svitsku gospodarsku krizu, glasno i jasno daje do znanja bližoj i široj okolici, roditeljem i braći, rodbini i susjedstvu, da je počeo ovozemaljski život Martina Prikosovića.

U rodnom selu, uz roditelje, braću (tri sestre i brata) i prijatelje uživa bezbrižne ditinske dane, dere plodo na hlača (ili kako se veli na Filežu – plundra), ali i osnovnoškolske klupe. Nakon osnovne škole, u burni bojni časi, od 1942. ljeta pohadja gimnaziju u Beču, najprije u Amerlingstraße u šestom kotaru, a kad se ta gimnazija zbog bojnih potribov pretvara u lazaret, Martin pohadja gimnaziju u trinaestom kotaru, Hitzingu, kade se podučavanje zbog bojnih zbivanj povrimeno odvija i na daljinski način pismenim putem. Zadnji razred gimnazije pohadja u sjemeniškoj gimnaziji u gradišćanskom Materštofu, kade 1950. ljeta i maturira. Po maturi upisuje na Bečanskom sveučilišću teologiju i pravo, ali se jur 1953. ljeta odlučuje za činovničko zvanje zapošljavajući se u Saveznom kancelarstvu, odakle prelazi 1956. ljeta u novoutemeljeno Ministarstvo obrane. Za brižno i savjesno službovanje odlikovan je 1974. ljeta "Zlatnim zaslužnim znakom Republike Austrije " (Das Goldene Verdienstzeichen der Republik Österreich), tri ljeta kasnije, 1977. dodiljuje mu se za zasluge oko organizacije XII. Olimpijskih igar 1976. ljeta u Innsbrucku " Austrijska Olimpijska Medalja" (Die österreichische Olympia Medaille). U zasluženu mirovinu odlazi 1993. ljeta s priznaničkom zaslužnom titulom "Vladin savjetnik" (Regierungsrat).

No, naš jubilar nije bio samo vrstan i savjestan državni činovnik, nego je i jedan od najneumornijih, najangažiranijih i najagilnijih !!!g!!!radišćanskih Hrvatov u Beču. Čim se najde opet u Beču, on se

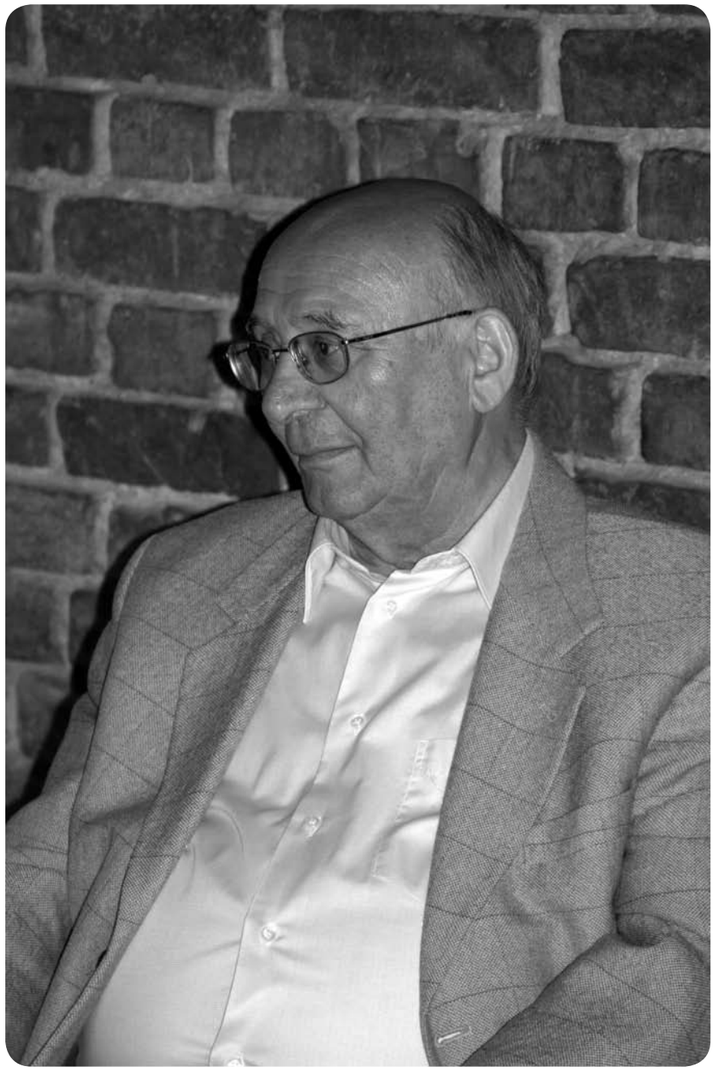

učlanjuje u Hrvatski akademski klub HAK (1952), a preko njega i u Hrvatsko gradišćansko kulturno društvo u Beču HGKD. I u jednoj i drugoj organizaciji razvija bogatu i široku djelatnost. U Haku je u nekoliko navratov predsjednik (1954-1957 i 1960/61). Za vrime njegovoga predsjedničtva 1960. ljeta HAK nabavlja uz potporu prethodnoga predsjednika dra. Rudija Orišića vlastite klupske prostorije u Lange Gasse u osmom kotaru, ča znatno proširuje mogućnost klupske djelatnosti. Dosadašnji dvotjedni klupski sastanki po različiti bečanski krčma pretvaraju se sada u svakotjedne u vlašći prostorija, a mogući postanu i gušći individualni sastanki. Broj zanimljivih predavanj sve je veći, utemeljuju se dramska i literarna sekcija, a tamburaškoj grupi omogućuje se redovito nesmetano vježbanje.

No, izmed svih tih inicijativov i aktivnosti visoko iznad svih strši njegova ideja i zamisao o vlastitom klupskom časopisu, ideja, ku su mu pomogli ostvariti 1957. ljeta Augustin Blazović, Endre Berlaković i prije svega njegov najtjesniji suradnik i prijatelj Stjepan Šulek ki je preuzeo i zadaću glavnoga urednika. Martin sam preuzima dužnost odgovornoga urednika ku ispunjava sve do 1962. ljeta. Tim glasilom su klupski člani (no, ne samo oni) dobili mogućnost i platformu za objelodanjivanje svojih književnih ambicijov i pokušajev, za širenje svojih narodno- i kulturno-političkih idejov. A bome, "Glas", to "Martinovo dite", zmožno je odjekivao gradišćanskimi brigi i dolinami, sve, rekli bi s Miloradićem, od Gijece do Žamara i tako utjecao na hrvatsku javnost u Gradišću.

Bogata mu je djelatnost i u Hrvatskom gradišćanskom kulturnom društvu u Beču. Ljeta dugo obnaša dužnost tajnika i kulturnoga referenta, predsjednik je športske sekcije, a kad postane 1961. ljeta predsjednik društva, odmah krene u ostvarivanje novih idejov. Osniva uz pomoć i pod vodstvom Petra Huisze društvenu plesačku grupu iz ke se par ljet kasnije rodi Kolo, a iz njega pak današnji Kolo-Slavulj. Organizira uz pomoć Matice iseljenika Hrvatske plesni tečaj u Crikvenici i nabavlja narodnu nošnju u Vinkovci. Pod uredničtvom Roberta Sučića počne izlaziti informativni list "Vjesnik" ki uz društvene informacije donosi i literarno i zabavno štivo. 1964. ljeta upućuje Hrvatsko gradišćansko kulturno društvo u Beču pod njegovim predsjedništvom zajedno s Akademskim klubom pod predsjedništvom Franje Meršića i Hrvatskim kulturnim društvom u Gradišću pod predsjedničtvom dra. Demetera Lizera molbu Saveznoj vladi za financijsku pomoć !!!g!!!radišćanskim Hrvatom ča je urodilo subvencijom od 500.000,- Šilingov na ljeto.

Sve jače postaje jasno da je efikasan i plodan društveni rad moguć samo u vlastiti prostorija. Budući da su hakovske prostorije postale pre male za sve opširnije djelovanje postaje želja za veći skupni klupski i društveni prostorija sve veća. Skupa s predsjednikom HAK-a, Franjom Meršićem kot i uz stručnu nesebičnu pomoć arhitekta Mate Szauera i financijsku pomoć dr. Demetera Linzera ugoda se krajem 1964. ljeta nabaviti i preurediti nove skupne prostorije u Schwindgasse u četvrtom bečanskom kotaru. Svetačno otvaranje slijedi ljetodan kasnije.

U predzoru Praškoga protulića, negdje u jeseni 1966. ljeta, zastupniki hrvatske narodne grupe oko Bratislave u Slovačkoj na čelu s Ludovikom Vlašićem stupu u pismenu vezu s Martinom Prikosovićem sa željom za užim društvenim sudjelovanjem. Sastaju se delegacije, dogovara suradnja ka urodi na protuliće 1968.ljeta s nastupi društvene plesačke grupe, prikazivanjem šaljivoga igrokaza kazališne grupe i nogometnom utakmicom. Nažalost su tu mladu vezu prekinuli invazijski tenki Varšavskoga pakta u kolovozu istoga ljeta.

No, tenkom i cijelom Varšavskom paktu se nije ugodalo da prekinu jednu drugu mladu vezu. Naime, vrijeda se je pokazalo da Martin uz Čunovo, Hrvatski Jandrof i Hrvatski Grob sve gušće posjećuje Devinsko Novo Selo, a najgušće je gost u domu Krajčirovih. A razlog je Krajčirova kći Terka. Izmedju njih dvoje, Terke i Martina, iskrsnula je diboka i čvrsta ljubav ka je prebrodila sve nemirne poslijeinvazijske vode, preobladala sve prepreke i teškoće pak uplovila pred četrdesetimi ljeti, točno 11.studenoga 1969.ljeta, u mirne i srićne hištvene vode u ki im se vrijeda narodi sin Martin. Draga Terka, dragi Martine, primite prigodom vašega četrdesetoga hištvenoga jubileja nasrdačnije čestitke i najbolje želje za daljni skupni žitak!

Kad 1991.ljeta premine dugoljetni predsjednik Društva, Demeter Karall, Martina pozovu opet u prvi red i odaberu ponovo za predsjednika. Tu drugu periodu predsjedničtva ne obilježava samo proširenje i temeljito preuredjenje skupnih hakovskih i društvenih prostorijov u novi i atraktivni "Hrvatski centar" pomoću subvencijov Savezne vlade, nego i svestrana pomoć od bojnih strahota pogodjenoj Hrvatskoj. Namjesto tradicionalnoga Hrvatskoga bala priredjuje Hrvatsko gradišćansko kulturno društvo u Beču gala-priredbu "Pomoć Hrvatskoj". Prihodak od 300.000,- Šilingov predan je za medicinske potriboće. U drugim akcija kupuje se staklo za obloke čuvarnice u Osijeku, vračtvo za bolnicu u Velikoj Gorici, hrana za hotel s bigunci u Umagu. Martinova žena, Terka, privatno organizira svestranu pomoć za bigunce i protjerenike u Beču.

Zadnji njegov predsjednički akt je organizacija svetačnosti "Četrdeset i pet ljet hrvatskoga dušobrižničtva u Beču" sa zahvalom dušobrižniku patru dr. Augustinu Blazoviçu, u čiju čast je sam biskup ddr. Štefan Laszlo služio svetu mašu.

Nakon svetačnosti se Martin Prikosović povuče iz prvih redov predavši predsjedničtvo u mladje ruke. No, i dalje prati budno i zainteresirano sva zbivanja oko Društva i Hak-a i hrvatsva uopće. I neka, neka još dugo, dugo tako ostane!

Intervju s jubilarom

// Julia Klemen

Pri generalnoj sjednici 1954. ljeta se je odibralo novo predsjedničtvo Hak-a - na čelu je tada bio Filežac Martin Prikosović. „Nisam ni ljudi onda poznao kad smo išli na mužiku“ , nasmišio se je jubilar kot intervjua. Novo predsjedničtvo si je zadililo semestar i načinjio se je plan s predavanji, plesi i kulturni program koga su poslali na „njeve ljude“. Svaki član je imao zadaću da upozna nove ljude, Hrvate ki se u Beču študiraju – a to je i dobro funkcioniralo. „Ako imaš dobar tim znaš biti uspješan. Onda se zna djelati ako imaš sposobne ljude.“

Svakih 14 dan na četvrtke je bio sastanak za hakovce u gostioni Matzinger kade su se priredile različne priredbe, kot naprimjer sa školskim nadzornikom Zvonarićem, Ignacom Horvatom ili Lovrom Karalom.

S prijateljem Stjepanom Šulekom je 1957. ljeta pokrenuo klupski časopis pod imenom „Glas“. Došlo je do toga, jer su ovi dva tovaruši već kanili nek tancati i svirati u slobodnom vrimenu. Pokidob je Hrvat Šulek bio velik ljubitelj pisanja se je rodila ideja časopisa.

U njem su proširili njeve ideje, pjesme, aktualne teme o narodnoj grupi, o politiki i ekonomiji, ali u prvom redu da narod zna za postojanje društva hrvatskih akademičarov ovde u Beču i njevom djelovanju. Punih sedam ljet je Martin bio odgovorni urednik časopisa s prijateljem Šulekom ki je preuzeo funkciju glavnoga urednika.

Nije ih zanimao Zagreb ili Beograd, nije eksistirala cenzura, ipak se je na to gledalo da se nitko ne napade. Glas se nije samo širio u Gradišću nek i u inozemstvu, na iseljenike ki su otputovali u Ameriku, Francusku i u Kanadu.

Ako te zanima kako je izgledao jedan od prvih Glasov: u biblioteki Hrvatskog centra si moreš stare broje Glasa pogledati.

Ča se tiče jezika Glasa su se uredniki vozili u jedan smir i samo u jednoga – Glas se je pisao na književnom standardnom hrvatskom jeziku. „Vladati standardnim hrvatskim jezikom je i dandanas neophodljivo“, veli Martin, „učna mladina mora znati standard“. Ali „betežnomu konju je zaman kaditi“. Ako se ljudi ne kanu naučiti jezik i ga ne kanu razumiti i govoriti onda njim mora biti dost gledanje kipicov.

Kratko po tim, 1959. je počelo vlašće djelovanje u novo osnovanoj dramskoj sekciji unutar Hak-a. „Hižu Drašković“, dramu iz pera p. Augustina Blazovića, su prezentirali u nekoliko sel u Gradišću.

Sastanki u gostioni su imali prednosti, su im ali bili i na kvar. Med drugim nije bilo nikakove tajne, strani ljudi su se htili potužiti i došlo je do neophodne situacije – mi ili oni. Sve jasnije je nastalo da se ovo društvo samo onda more uspješno i plodno dalje razviti u vlastiti prostorija prez otklanjanja.

Po četiri perioda kot predsjednik Hak-a odibran je 1962. ljeta za predsjednika Hrvastkoga gradišćanskoga kulturnoga društva u Beču. I samo dvoja ljeta kasnije je Hgkd pak imao svoj društveni lokal u 4. kotaru u pivnici Schwindgasse 14, kade je pak i Hak dostao svoje mjesto. To je omogućilo uže i uspješnije djelovanje tih dvih društav u skupnom domu.

1991. ljeta opet postane predsjednik Hgkd-a, a tada se omogući proširenje vlastitih prostorijov kroz subvencije Saveza. 1994. ljeta slijedi otvaranje Gradišćansko-hrvatskoga centra u Beču.

Potom je prepustio predsjedničtvo Hgkd-a u mladje ruke, premda ali nikad nije skrsnuo od pozornice. Još dandanas stoju njegova vrata otvorena i po čuda ljeti je vjeran član Hak-a i Hgkd-a i je svenek svakomu na pomoć.

Dragi Martin, čestitamo ti tvojem kruglom jubileju i željimo tebi i tvojoj obitelji čuda zdravlja, veselja i još puno lipih skupnih ljet! Hvalimo ti na tvojem neumornom trudu, angažmanu i hakovskom duhu!

HAK ima novi odbor

// Michael Hirschler

Hrvatski akademski klub (HAK) je četvrtak, 10. decembra 2009. održao svoju generalnu sjednicu pri koj se je odibrao novi odbor. Po izvještaji predsjednika i blagajnika su kontrolori, ki su bili knjigovodstvom i financijami zadovoljni, predložili rasterećenje staroga odbora. Rezultati odibiranja su slijedeći:

Za predsjednicu HAK-a se je jednoglasno odibrala Julia Klemen iz Geništofa ka naslijedi David Karalla, ki je dvi periode peljao HAK. On je sada nastao potpredsjednik, isto kot Michael Hirschler iz Mjenova. Blagajnik je - kot lani - Lukas Kornfeind, a za tajnicu se je odibrala Marija Kornfeind iz Trajštofa. Kontrolori su nastali Sonja Horvath i Štefan Emrich.

Pri generalnoj sjednici je HAK i definirao svoje glavne cilje za dojduće ljeto: jedan od glavnih ciljov je pridobiti naraštaj i mladim ljudem načiniti članstvo opet atraktivno.

Hrvatski akademski klub se kani i u novoj periodi potruditi da još već poviši svoju aktivnost u manjinskoj politiki i se jače skrbi za očuvanje Gradišćanskohrvatskoga jezika, osebito kod mladih ljudi. Tako će HAK i ljetos opet organizirati tradicionalne priredbe Dan sridnjoškolcev i Dan mladine, kimi društvo kani motivirati mlade ljude da se zalažu za jezik i kulturu Gradišćanskih Hrvatov. Uzato će se u januaru održati literarno naticanje Linak.

Zapravo će i nadalje biti Novi Glas jedan od glavnih projektov. Da hakovski magazin i u budućnosti redovito izajde ćedu se Zrinka Kinda i Michael Hirschler skupa skrbiti za dobru organizaciju Novoga Glasa. I u novom ljetu kanu obadva uredniki motivirati mlade interesirane ljude da izrazu svoja mišljenja i ideje na hrvatskom jeziku i da pišu o tema ke njim na srcu ležu i je zanimaju.

Svi odibrani su oduševljeni od svojih funkcijov i ćedu rado vršiti sva poslovanja Hrvatskoga akademskoga kluba!

Michael Maria Lukas Julia David

Julia Klemen, *Predsjednica*
Rodila sam se 25.06.1988. ljeta u Gornjoj Pulji. Prvih 6 ljet sam živila u Beču, a potom smo se doselili u Geristof kade sam išla u osnovnu školu. Maturirala sam na gimnaziji u Gornjoj Pulji kade sam položila maturalni ispit i na hrvatskom jeziku. Študiram se na glavnom sveučilišću u Beču hrvatski i engleski za učiteljicu.
Moje slobodne vrime najradje prebavljam s familijom i s prijatelji. Onda idemo na kavu, u kino ili si načinjimo lip večer doma. Pravoda ali najradje idemo skupa na hrvatske fešte kade čuda tancamo i po dugom času opet stare prijatelje vidimo.
Pričlanila sam se Hak-u po mojoj maturi 2006. i sam bila zadnju periodu potpredsjednica, a od prošle generalne sjednice sam predsjednica.
Zahvaliti se kanim u imenu odbora na povjerenju svim hakovcem i veselim se na uspješno, zanimljivo i poučno novo hakovsko ljeto.

David Karall, *Potpredsjednik*
Ja sam Karall David, rodio sam se 10.02.1984. ljeta i živim u Filežu i u Beču. Študiram ekonosmku informatiku. Kad sam došao Beč sam se aktivno angažirao u Hrvatskom akademskom klubu i sam bio dvi periode fajan predsjednik ovoga društva.

Michael Hirschler, *Potpredsjednik*
Rodio sam se 24. februara 1987. u Beču. Študiram klasičnu arheologiju i staru povijest. Za mene su gradišćanskohrvatska kultura, identitet i jezik dijeli mojega žitka ki su mi važni i na ke sam gizdav. Zbog toga je bilo i za mene peršonski jasno da se učlanim u HAK. Tako sam nastao u septembru 2008. član Hrvatskoga akademskoga kluba i od početka 2009. sam jedan od trih glavnih urednikov Novoga glasa. Uzato sam ali i član Mlade inicijative Mjenovo i bibliotekar u mjenovskoj knjižnici.

Maria Kornfeind, *Tajnica*
Rodila sam se 30.06.1989. ljeta i živim u Trajštofu. Študiram se menedžment prirodnih i bioloških resursa (Umwelt- und Bioressoucenmanagment) na BOKU-u u Beču. Po tajednu živim u Beču, ali na vikend sam svenek u Trajštofu. Član sam različnih hrvatskih društav: duga ljeta jur tancam i guslam tamburu kod Poljancev u Vulkaprodrštofu i sam član kazališne grupe „Živo srebro“ u Trajštofu. Ovo ljeto sam počela tancati i u Kolo Slavuju. Zvana toga se u slobodnom vrimenu rado strefim s prijatelji i izlazim, skoro svenek na ku-tu hrvatsku feštu. Treto ljeto sam u Hrvatskom akademskom klubu aktivna i veselim se jur na moju drugu periodu kot tajnica.

Lukas Kornfeind, *Blagajnik*
Rodio sam se 25.04.1986. u Željeznu i živim u Trajštofu. Po tajednu živim u Beču kade se študiram ekonomiju, ali ne na ekonomskom sveučilišću WU nego na glavnom sveučilišću. Moje špecijalizacije su na jednu stran financije i na drugu revizija, porez i upraviteljstvo. U slobodnom vrimenu rado tancam i guslam tambure, tako sam član i tancoški peljač Poljancev iz Vulkaprodrštofa i član Međunarodnoga folklornoga ansambla MFA. Pred kratkim sam počeo tancati i kod Kolo Slavuja. Uzato rado idem van s prijatelji, a najradje na hrvatske fešte po cijelom Gradišću.
U HAK-u sam aktivan od 2007. ljeta i sam sada počeo moju tretu periodu kot blagajnik. Za HAK si željim da se i na dalje zalaže(mo) za manjinsko školsko pravo i zvana toga za pravo na naobrazbu na sveučilišnoj razini.

„Klaar Kimming – Klarer Horizont – Čist horicont“
// Karall David

„Klaar Kimming – Klarer Horizont – Čist horicont“ je bio tema ovoljetnoga jesenskoga seminara ki se je održao na otoku Föhr, kod frizov u Nimškoj. Ov djelatni seminar je pohodilo oko 60 mladih ljudi iz svih krajev Europe. Organizacije su se u ovom lipom ambijentu jako dobro ćutili i su se od 13.10.2009 do 18.10.2009 bavili s motom „Klaar Kimming – and the challange of the climate change“. Kakove kulturne promjene more minjanje vrimena na manjine u cijeloj Europi prouzrokovati? S ovim pitanjem smo se u različnimi workšopi bavili, čuda diskutirali i naše riješenje prezentirali. Na koncu seminara smo mi skupa workšopu priredili jednu podijsku diskusiju na ovu temu. Problematika se je izvidila i različna iskustva s cijele Europe su se minjale.
Ali i s kulturom se je na ovom seminaru bavilo. Pohodili smo novi i zanimljivi muzej „Kunst der Westküste“. Vidili smo impresije s novimi i starimi umjetni medija (Kunstmedien). A potom smo si pogledali otok s tipičnimi regionalnimi stani okolice.
Djelatne grupe - HAK su pri tom zastupali Sonja Horvath i Benjamin Roszenich, ki je i potpredsjednik Maninje Eurpskih Narodnosti (MEN) - su nadalje aktivno na programu MEN-a djelali. Oni su u ovi dani mogli čuda dalje spraviti da i nadalje more ova jaka mlada organizacija manjinsku politiku na Europskom području tematizirati.

Pri generalnoj sjednici smo i primili novi član: SiiN. Oni su ruska manjina u Estoniji. Zvana toga su se i poslale dvi rezolucije: prva rezolucija se bavi s tematikom „Nove i stare manjine“. Ča su nove manjine? Ča su stare manjine? I kako će se ovom tematikom dalje baviti?
Druga rezolucije je otvoreno pismo na prezidenta Češke Republike Vaclava Klausa da potpiše Lissabonski ugovor.

Na zadnji dan seminara smo upoznali regiju Frizov. Vozili smo se brodom na „HalligHooge“ kade je redovito cijeli otok pod vodom. Po tom smo jili tradicijonalni zeleni kelj. No, već komu jilo i vožnja brodom nije dobro godila. Ali lipo je bilo!!

Razgovor s glavnim urednikom časopisa KOSMO

// Maria Kornfeind

26.11.2009. ljeta je HAK pozvao na razgovor s glavnim urednikom časopisa KOSMO, dr.om Nenadom Memićem. Kroz razgovor je peljala mag.a Sabina Pawischitz.

Zanimljivo je da je Memić jur u sridnjoj školi kanio nastati novinar. Ta plan je ali zahitio i je studirao germanistiku i anglistiku. Čuda germanistov je zaposleno kod medijev, a i on je našao pred trimi ljeti put u jedan izdavački stan. Svenek su ga jako zanimali jeziki, a po njemu je novinarstvo isto način bavljenja jezikom, samo malo kreativniji.

Ideja za časopis KOSMO postoji jur nekoliko ljet, a tu ideju je imao vlasnik Dejan Sudar. Jur prlje su postojali različiti mediji za migrante iz bivše Jugoslavije, ali nisu bili uspješni. KOSMO je prvi medij ki se obrati Bosancem, Hrvatom i Srbom zajedno. Grupa doseljenikov iz područja bivše Jugoslavije je s oko 750.000 ljudi najveća u Austriji, tako da postoji veliki potencijal čitalcev. Prvo izdanje časopisa je izašlo u marcu ovoga ljeta.

Ime KOSMO je sklapanje riči „(T)KO“ i „SMO“, a izvantoga upozorava na „kosmos“ ili „cosmopolitan“....

Na početku su si uredniki glavu trapili, kako bi se moglo uplesti bosanski, hrvatski i srpski jezik u jedan časopis. Od ideje da sve tri verzije u jednom tekstu u zagrada napišu su vrijeda opet odustali, jer se to nikako ne more čitati. Odlučili su da neka svaki pisac piše na svojem jeziku, tako da je svaki članak pišen na drugom jeziku. Redakcija ima 6 fiksnih suradnikov i uz to još slobodne suradnike.

KOSMO se izdava misečno, ukupno 10 puti u ljetu, znači juli/august i december/januar su jedno izdanje. Časopis ima 60 stranic i nakladu od 120.000 primjerov. On je najveći medij u Austriji ki je pisan na ovi jeziki. Do sada je časopis besplatan, a financira se kroz oglase. Ov medij nudja mogućnost vabiti za produkte putem takozvanoga „etno-marketinga“. To znači da se oni obratu etničkim manjinam, doseljenikom iz područja bivše Jugoslavije na njevom jeziku i ča je još važnije na način koga oni laglje prihvaćaju.

Med ljude se spravi KOSMO pomoću 13.000 distributivnih partnerov. Pokidob jedan veći dio migrantov živi u Beču ili u blizini Beča leži ovde i težišće distribucije. Dostati se more KOSMO u 140 Zielpunkt-filijala (od kih su 90 u Beču), u vlaku na putu u BiH, Hrvatsku, Srbiju i Sloveniju, na kolodvoru Erdberg, u AMS-filijala, kod institutov za obrazovanje (WIFI, VHS), kod oko 9000 adresov „Lesezirkel“-a i na čuda drugih mjesta. Zvana toga se more i naručiti abonement za 9 eurov u ljetu - ta svota zaistinu samo pokriva stroške za poštu.

Kakova publika je zapravo cilj časopisa? KOSMO se kani obratiti ljudem s migrantskom pozadinom od 19 do 59 ljet, a to iz prve, druge i trete generacije. Znači da je publika jako heterogena. Magazin sadržajno nudja ozbiljnije teme kot na primjer politiku i gospodarstvenu situaciju, a na drugu stran trende, šport i kuhanje, znači lakše teme. Tematski spektrum je očividno jako širok.

Urednikom je važno da migranti imaju kvalitativne medije na svojem jeziku koji obdjelaju aktualne teme u Austriji. Pripadniki migrantske zajdnice bivše Jugoslavije su

najvećim dijelom dobro integrirani i pratu austrijske medije. Zbog geografske situacije i nije teško pratiti medije iz bivše domovine, a zvanatoga nijedan medij u Austriji nebi mogao tako kompetentno pisati o dogodjaji u BiH, Hrvatskoj ili Srbiji kot medij ki je na licu mjesta. Zbog tih razlogov KOSMO samo periferno obdjela takove teme.

S tim servisom - da se austrijanske novine moru sada i na „B/K/S“-u pratiti - kani KOSMO pomoći da se migranti u Austriji još laglje integriraju. Objavljanje austrijanskih visti iz pogleda njihove zajednice neka zainteresira ljude za novu domovinu.

Za doseljenike 1. generacije, znači one ki su došli u Austriju kad su jur bili odrašćeni, je sigurno laglji čitati na bosanskom/hrvatskom/srpskom. No, za pripadnike 2. ili 3. generacije to već ne valja: oni čudakrat bolje govoru nimški nego „B/K/S“. Ipak su još jako povezani sa svojom domovinom, a čitanje na svojem jeziku o zbivanju u novoj domovini sigurno pridonese boljoj integraciji. Jezik nije samo jezik, s jezikom se prinesu i ćuti, emocije.

Pitali smo se zač je web-stranica časopisa na nimškom jeziku. Objasnio nam je da to neka bude signal na množinu ka ne razumi „B/K/S“, da se i ona ćuti važnom. Izvan toga je to legitimacija prema institucija i ličnosti ki su davali intervjuje. Oni čudakrat ne razumu časopis, a tako se ipak znaju informirati ča se je o njimi objavilo.

No, a vjerojatno najvažniji uzrok je slijedeći: kot sam jur upomenula, doseljenikom 2. i 3. generacije čudakrat laglje spade nimški jezik. Tako se znaju na web-stranici informirati ako znamda tiskanu verziju nisu razumili.

Kakovi su plani za budućnost časopisa? KOSMO kani postati ča od sebe razumljivoga, redovni medijski pratilac svih migrantov s područja bivše Jugoslavije. A naravno kanu imati čim već dobrih dopisnikov i člankov u njem.

Ako kanite imati znamda daljne informacije o časopisu KOSMO znate je ovde najti:

web-stranica: *www.kosmo.at*

facebook-grupa:

KOSMO- čvrsta veza

10 pitanj na ddra Stanka Horvatha, predsjednika HKD-a

// Lukas Kornfeind

Zač bi dali Vaš zadnji groš?

„Moj zadnji groš bi dao za dobro jilo.“

3 stvari ke bi na otok sobom zeli?

„Sobom bi si zeo svoju familiju, jednu dobru knjigu i bicikl.“

Ča je najvažnija razlika med mužem i ženom?

„Mislim da su muži racionalniji, a žene intuitivnije.“

Ča ste kanili nastati kot dite?

„Svenek mi je bila želja biti doktor-vračitelj.“

S kim bi kanili jenoč vičerati?

„Vičerati bi kanio s papom.“

Ka je Vaša najdraža knjiga?

„Giovanni Guareschi: Don Camillo.“

Kade ste prebavili Vaš zadnji odmor?

„Naš zadnji odmor smo prebavili u Maslenici, na otoku Šolti,...“

Bijelo ili črljeno, špricer ili osminka?

„Črljeno, ali čisto.“

Vjerujete u zvijezde (astrologiju)?

„Samo kad mi se zasvićuje.“

Kade se Vas more strefiti subotu u osmi?

„Ili sam na tamburica – probi kod Harmonije ili doma s obiteljom.“

Študiraj se ča kaniš i ča te zanima!

// Mister X

Študiraj se ča spametnoga! Ča čim si moreš i sigurno djelo najti! Ča čim si moreš kašnje dost pinez zaslužiti! Ča to ča ima i budućnost! – Gdo od nas ovakove tanače od svojih roditeljev, starih starjih, ada od cijele svoje rodbine još nije čuo i ne pozna? Svi mislu nek dobro i kanu pomoći jednomu mladomu človiku kot njegove odluke u ki smir kani pojti u budućnosti.

A ovakovi tanači imaju upliv na većinu mladih ljudi ki se onda i zaista odluču za «sigurniji» put. Prez obzira na to ča bi je zaistinu zanimalo se počnu to študirati ča ima u očiju široke zajednice budućnost – ada to čim se more zaslužiti pinez; to ča je dobro; to ča je spametno! Ali ki predmet na sveučilišću je jur dobar i spametan? Na to pitanje ti nigdor nemore dati odgovor osim ti sām! Jer svaki od nas će drugačije odgovoriti. Ti si jedini/jedina ki/ka zna ča je za tebe dobro ... a ča je za svakoga od nas bolje nego to djelati ča jednoga/jednu i zaistinu zanima?!

Sigurno, imati djelo i si pineze zaslužiti je za svakoga od nas važno i potribno, ali gdo ti veli da to ne moreš i najti s jednim študentskim predmetom ki nije u okviru onih klasičnih študijov (npr. ekonomija, pravo, publicistika, itd.)?

A ja ti ovo preporučujem, kad sam to sām doživio:

Samo ako se jedan «sigurni predmet» študiraš, ćeš i najti po študijumu dobro mjesto. Koliko puti sam ja to od svih stran čuo? Zaistinu svaki komu sam rekao ča se kanim študirati me je nevjerojatno pogledao i si sigurno mislio da se šalim. Moj študijum klasične arheologije sigurno ne odgovara tipičnomu kipu takorekuć «spametnih predmetov». I ako ne – ča to jur načinja? Ja sam zadovoljan i srićan da nisam na druge ljude poslušao ki su mi kanili ov moj put zagovoriti; ki su rekli da neka arheologiju samo kot hobi vidim, jer djelo si s ovako čim tako i onako neću moći najti. Hvala Bogu nisam na nje poslušao nego sam si sām sebi rekao, ako zaistinu ništ od toga ne nastane onda si morem barem reći da sam to sprobirao i si ne pravam cijeli moj život predbacivati da si moju želju nisam ispunio.

I do današnjega dana se nisam niti jednoč kajao da nisam na druge nego samo na mene poslušao. Svaki dan vidim u arheološki predavanj starlje ljude, a svaki od njih mi isto povida: cijeli život su djelali u različni pozicija u različnimi poduzeći, su imali dobra mjesta i su svenek imali dobru plaću – ali zaistinu srićni s djelom nisu bili! Svaki jedini od njih je do mirovine čekao i se je stoprv onda počeo to študirati ča ga je jur cijeli čas zanimalo! Njeve sudbine su me u mojoj odluki još jače počvrstile: jur veljek od početka to djelati ča jednomu i zaistinu leži.

A da ću biti prez djela (kot su mi to neki na početku rekli) nije istina – i ako još moj študijum nisam završio – kod različnih projektov jur sada uspješno sudjelivam. Ako te nešto zanima onda ćeš si i u tom predmetu djelo najti ... to je bilo kod mene tako, to neće biti ni kod tebe drugačije. U to sam si siguran. Važno je nek da se i jur pri študijumu angažiraš kod projektov i djelaonic i se na tom putu i praktično znanje naučiš.

Zato, zač još duže na druge poslušaš? Ako te zanima jedan poseban jezik, onda se študiraj ta jezik; ako se interesiraš za umjetnost, onda se upiši na akademiju umjetnosti; ako te zanima človička prehrana, onda se študiraj znanost prehrane; ako si već za literaturu, onda se študiraj književnost; ako si za ... ovo bi mogao još vječno dalje pisati i ipak bi svenek na isto došli: mogućnosti postoju, jedini/jedina ki/ka se mora ufati si TI!

Barometar

// Joško & Štefan Emrich

Austrijanska politika

Ponekad si človik misli da se cjelo vrime sve samo ponavlja. Na primjer u domaćoj politiki. Uvijek isto. Mi pošteni Austrijanci svim rado pomažemo... no dobro: skoro svim poštenim ljudem. Kim kanimo pomoć. Tako dugo doklje se ponašaju. I dok sve drugo paše. Samo ča ćemo s timi Zogaji? Ko bi se ta divičica nek nebi znala tako lipo po nimšku. Pak nebi tako snažna bila. A i rubac ne nosi. Zapravo svinjarija.

A i bečanski izbori nas čekaju dojduće ljeto, partije se redu za dugu, mučnu i muslavu izbornu kampanju.

Ada, sve lipo u redu i ništ ča bi nas moralo posebno mariti.

A iz vedroga neba se najednoč študenti pojavu, okupiraju dvorane na skoro svi austrijanski (i ne samo austrijanski) sveučilišći i stavu totalno nerealistične potriboće. To nije moguće! To nesmi biti! Ki ča kani neka se postavi odzada u red i lipo čeka dok mu cesar daje audijenciju.

No, ali kako tako imaju pravo. Ki je zapravo trenutno cesar? Ga još uopće imamo? Ča nisu socialni partneri zato nadležni? Kako, ti se skrbu za ke druge stvari i već dugo ne pominaju produktivno? Ča je na kraju zaistinu krajna dob da se preminji zahrdjavljeni, zalipljeni sistem?! A homosexualci kanu ista prava. Mili Bože, sačuvaj nas ovih revolucija!!

No, ali kako tako je zaistinu krajna dob da se opet ča giblje. Sad jur dobri 20 ljet na mjestu gazimo u ovoj našoj lipoj zemlji. U najboljem slučaju na mjestu, ako ne po najzad.

U tom smislu: Kralj je mrtav, živila revolucija! Študenti su vrata otvorili, leži na nami jeli koristimo ovu šancu za potribne reforme. Početo od sistema izobrazbe do sistema zdravlja i integracije. Kamo nas put pelja je otvoreno, ada neutralna 0.

Ako bi samo još imali Hermana Maiera da nas pelja, ada:

-1.

Internacionalna politika

Da i Novi glas dio zame u Obama-maniji: spasi svit svaki dan od poništenja, a zato je dostao i Nobelovu nagradu. A sada nek dalje pozitvnom energijom: na primjer kod obrambe klime? Polako bi bila krajna dob! U manjinskom području se isto more viditi pozitivnih razvitkov. U Turskoj Kurdi po dugi ljeti diskriminacije, terorizma i mnogih mrtvih dostaju prava ka su za nas od sebe razumljiva. Sad samo još fali da dostaju dvojezične table prije Slovencev u Koruškoj... Malo bliže k nam, dostala je Vojvodina opet statut autonomije. Iako nije glajna autonomija kot pred Miloševićem; lipo! Se samo moramo ufati da to neće peljati glajnomu rasipanju bivše Jugoslavije. Premda... u 20 ljet staroj tradiciji opet je čas za novu državu na Balkanu...

3 (-1 mirovina Hermanna Maiera šokirala je cjeli svit):

2

Ekonomija

Ovo ljeto smo nastali svidoki velike drame. Kazališne grupe bi si mogli odgledati kus od ovako velikoga teatra. Akteri osvidočili su u svoji uloga: bijeli vitez Magna ki kani spasiti princezu Opel pomoćom vile Merkel. A na drugoj strani zlovoljni čarobnjak iz zemlje prik velikoga jezera. A da povidajke ke ovako lipo počnu i već koč nimaju happy end smo isto mogli viditi. Život je tvrd! A da se to nauči išće ministar u našoj vladi jednoga „superpraktikanta"- naravno bez plaće! Skoro bi se moglo misliti da kriza još dalje dura, ali političari nam tvrdu da nije tako: 1

Vjerojatno nisu računali s konzekvencijami demisije našega najvećega heroja Herminatora (-1):

0

Jubileji

20 ljet da se je pao Željezni zastor i Berlinski zid

jubilej MEN-a (Mladine europskih narodnosti)

obljetnica FUEN-a (Federalne unije europskih narodnosti)

80 ljet HKD (Hrvatsko kulturno društvo)

400 ljet da je gradišćansko hrvatsko naselje u Beču prvi put spomenuto

a -last but not least- 2010. rodjendan maloga Jezuša (prvi je bio u ljetu 0)

ostane samo jedna mogućnost: 10

Ako bi nebi bio odstupio Hermann Maier, ada

9

Šport

Nogomet... pfff! Zapravo je to sve taktično zračunano!! Austrija i Hrvatska (i Bosna i Hercegovina i Srbija) su uvidili da 2010 nimaju 100% šancu na titulu svitkoga prvaka i se zato na (top-sikret) tajni kempi intenzivno bavu pripravom. Hladno kalkuliran i apsolutno realističan cilj: 2012 europski prvak a 2014 svitski! A da se mi slavske sestre i brati ne pravamo tužiti smo poslali Srbiju (Bosnu i Hercegovinu i Sloveniju) na prvenstvo u južnu afriku. NG-

tim čestita: genialan plan!!
A osim toga: sada je ionako zimska sezona. Mi se bavimo ada športskim vrstam kot bilardom (dobili smo „WPBA Tour Championship“) ili hokejom na ledu. U zadnjem se naša liga približava dimenzijam habsburgskog cesarstva:

Od Austrije prik Ugarske i Slovenije sve do Zagreba se naticaju momčade u skupnoj ligi. A kod se kera su svi iz inozemske provincije na zadnji mjesti (samo Ugri opet kanu već imati ;o).
Cukor na koncu: zima - to je sigurno samo sinonim za najpopularniji šport cijeloga svita u Austriji: skijanje. A ovde smo svitski šampioni - ako jur ne europski u hali. Ima lipšega nego u televiziji dnevno 12 uri pratiti naše atletice i atlete pri mentalnoj pripremi za trening za kvalifikaciju?!
Jasno da to znači 6.
Ako bi samo zbog zimskoga cirkusa nebi bio odstupio... samo 5 bez Hermanna Maiera!

5

Društvo & Telenovela

U drugom djelu ljeta su bili slijedeći dva dogodjaji: Obadva se moru karakterizirati s čuda superlativi. Na jednoj strani pandemija svinjske gripe, a na drugoj - čuda pozitivnije: Dan mladine u Jandrofu. Fantastičan, zvanaredan, krasan, ogroman, super su samo neki adjektivi ki dojdu na misao! A onda još emisija „Bauer sucht Frau“ na ATV zis gradišćansko hrvatskim diozimateljom! Zato si je ova rubrika jur zaslužila 10 bodov. Ako bi samo nebi bio Hermann Maier najzad stupio (-1)...

9

Barometar: +4

Ada, sve skupno moremo razvitak pozivitno bilancirati. Od -5 (vidi NG 2/09) na +4 je super. Ako ide vako dalje onda živimo dojduće ljeto u paradižomu ;) S tako pozitivnom perspektivom ti želju tvoji stručnjaki NG-barometara blažene Božićne svetke i srićno Novo ljeto. I neka zabiti ča neoliberalci velu: “Konzum je važan i neophodan za razvitak ekonomije”... ada pofućkat na tihu noć i svi na šoping!!
Ili ima alternative...?!

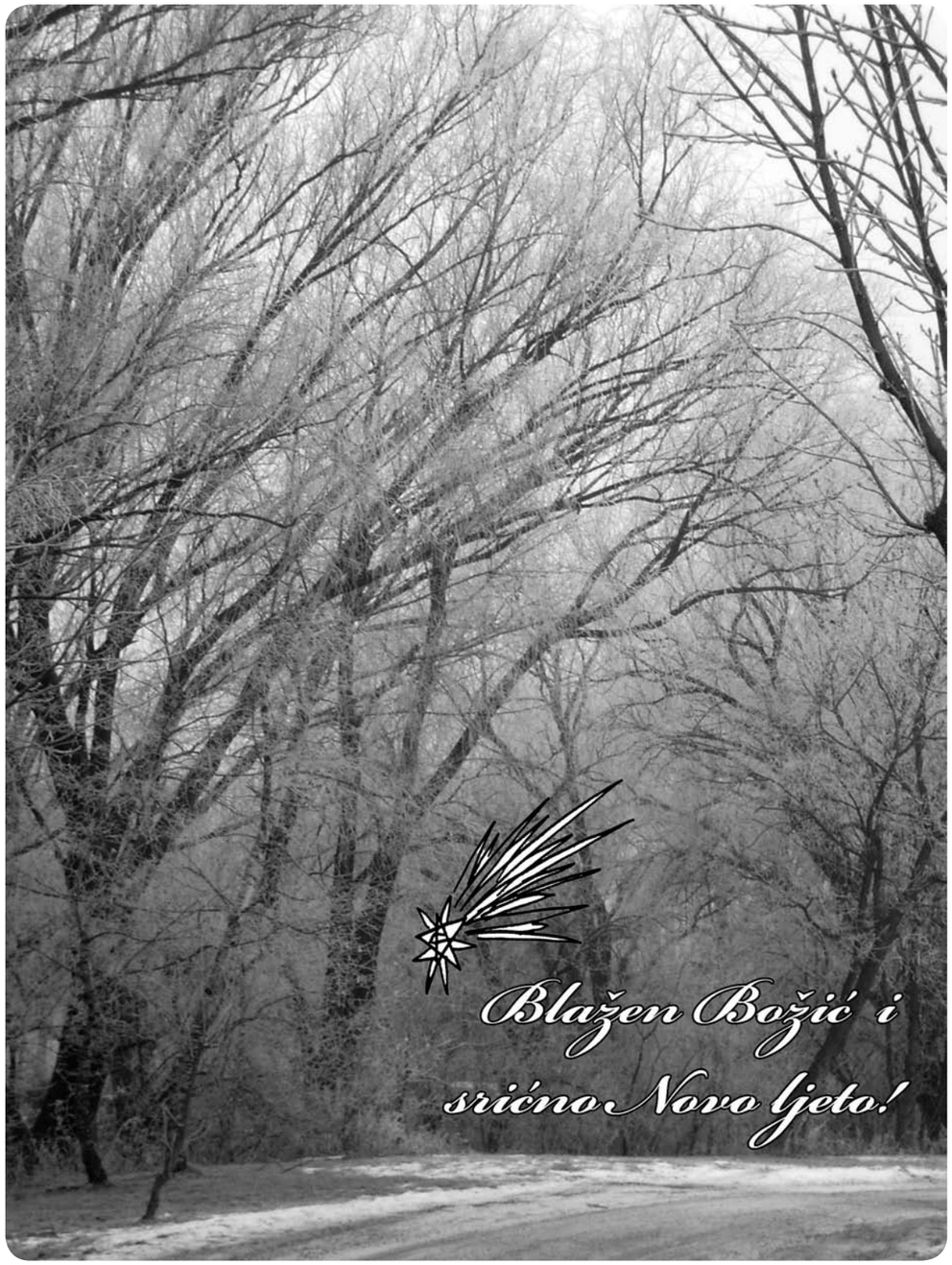

P.b.b.
Nr.: GZ02Z032501M

Erscheinungsort: Wien
Verlagspostamt: 1040 Beč / Wien